

אמרו בשלשה פרקים? – כדי לעשות פומפי לדבר.

רבי יהודה בר פזי בשם רבי: הן נקרא^ו ולא נבהת? לטובה – "כל נדיב לב";^{א,ב}

אור לישירים

היה מניח את הטני (סל, שהיה נותן לתוכו את האפר) בהיכל לאחר הדישון ויוצא מן ההיכל, ואחר כך היה נכנס להיכל ונוטל את הטני, ולא היה מוציא את הטני לאחר הדישון, כדי לעשות פומפי לדבר; וכן הכוהן שהיה מדשן את המנורה היה מדשן בתחילה חמישה נרות ויוצא מן ההיכל, ואחר כך היה נכנס להיכל ומדשן את שאר שני הנרות, ולא היה מדשן את כל הנרות בפעם אחת, כדי לעשות פומפי לדבר.

בירושלמי יומא ב,ה אמרו, שקורבן האיל היה קרב באחד עשר כוהנים, אף על פי שיכולים שלושה להעלותו, כדי לעשות פומפי לדבר.

בירושלמי שם אמרו, שקורבן הפר היה קרב בעשרים וארבעה כוהנים, כדי לעשות פומפי לדבר, על שום שנאמר: "בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלֵּךְ בְּרִגְשׁ" (תהילים נה,טו) (רגש - קהל רב).

בירושלמי יומא ד,א אמרו, שהכוהן הגדול ביום הכיפורים היה טורף (מנענע ומערבב) את הגורלות של שני השעירים בקלפי (ארגז קטן), ולא בקלתות (סלים), כדי לעשות פומפי לדבר.

בירושלמי סוכה ד,ו אמרו, שלצורך ניסוך המים על גבי המזבח בחג הסוכות היו ממלאים מים ממעין השילוח בצלוחית של זהב (ולא של חרס), כדי לעשות פומפי לדבר.

כשדבר נעשה בכמה פעמים, אף שאפשר לעשותו בפעם אחת (תרומת הלשכה, פייסות, דישון המזבח הפנימי, דישון המנורה), או כשדבר נעשה באנשים מרובים, אף שאפשר לעשותו באנשים מועטים (דישון המזבח הפנימי והמנורה, קורבן האיל, קורבן הפר), או כשדבר נעשה בכלי חשוב, אף שאפשר לעשותו בכלי פחות (קלפי, צלוחית של זהב), הרי שהדבר נעשה בפאר ובהדר. חכמים תיקנו לעשות את כל הדברים הללו הקשורים למקדש בפאר ובהדר, כדי לפאר ולהדר את בית ה'. על דבר שנעשה באנשים מרובים, אף שאפשר לעשותו באנשים מועטים, אמרו בכמה מקומות בבבלי: "בְּרַב עַם הַדִּרְתַּ מְלֻךְ" (משלי יד,כח).

אין לפרש 'פומפי' במשמע 'פומבי' (פרסום), שהרי הדברים הללו (מלבד מילוי המים לניסוך) שנעשו במקדש לא נעשו בגלוי ובפרהסיה לעיני כל (רק העומדים בעזרה שבמקדש היו יכולים לראות כמה מהדברים הללו). לכן נראה לפרש את מה שאמרו בירושלמי סוכה לגבי ניסוך המים כמו מה שאמרו בירושלמי יומא לגבי קלפי, ולא כפי שפירשו מפרשי הירושלמי.

רבי יהודה בר פזי (רבי יהודה בר סימון, אמורא ארץ ישראל בדור השלישי והרביעי) אמר בשם רבי (לא ייתכן שרבי יהודה בר פזי אמר בשם רבי (רבי יהודה

הללו, מפני שבפרקים אלו נאספים השקלים של כל ישראל מהארץ ומחוץ לארץ. על כן אף בני בבל מכריזים על השקלים באחד באדר, שהרי אין תורמים משקליהם אלא לפני חג הסוכות.

אמר ליה: – אמר לו (רבי מנא לרבי עולא): כולה כאחת היתה באה – כל השקלים היו באים למקדש בזמן אחד, שהיו הכל מספיקים להביא אותם למקדש עד לפני חג הפסח. על כן בני בבל מכריזים על השקלים בתחילת החורף, בשביל שיספיקו להביא את השקלים למקדש עד אחד בניסן. ולמה אמרו "בשלשה פרקים"? – בשביל מה תיקנו לתרום את הלשכה בשלושה פרקים? ולמה אין תורמים בפרוס הפסח בלבד? והרי היו הכל מספיקים להביא את שקליהם למקדש עד לפני חג הפסח! – כדי לעשות פומפי (מקור המילה ביוונית ובלטינית, ומשמעה: פאר, הדר. בכתב יד הבבלי ובכתב יד שקלים נשתבשה מילה זו. ובדפוס ונציה הבבלי: 'פומבי') לדבר – בשביל לפאר ולהדר את הדבר, תיקנו לתרום את הלשכה בשלושה פרקים, ולא בפרק אחד.

הסברו של רבי עולא לדברי המשנה שקלים ג,א: "בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה: בפרס הפסח, בפרס העצרת, בפרס החג", הוא על פי דברי המשנה שם ג,ד: "תרם את הראשונה (התרומה הראשונה בפרס הפסח) לשם ארץ ישראל (שני ארץ ישראל הביאו את שקליהם עד פרס הפסח), השנייה (התרומה השנייה בפרס העצרת) לשם כרכים המוקפין לה (לשם המקומות הסמוכים לארץ ישראל, שהספיקו להביא את שקליהם עד פרס העצרת), והשלישית (התרומה השלישית בפרס החג) לשם בבל ולשם מדי ולשם מדינות הרחוקות (שלא הספיקו להביא את שקליהם אלא עד פרס החג)". אין לדעת איך יסביר רבי מנא את המשנה שם, שמשמע ממנה שלא היתה באה כולה כאחת.

כדי לעשות פומפי לדבר

בירושלמי יומא ב,ג אמרו, שארבע פייסות היו במקדש בכל יום (כל העבודות שבמקדש היו נעשות על ידי הגרלה, וארבע פעמים ביום היו הכוהנים מתכנסים להגרלה), ולא היה פייס אחד בלבד, כדי לעשות פומפי לדבר.

בירושלמי שם אמרו, שכוהן אחד היה מדשן את המזבח הפנימי (מוריד את האפר מעל גבי מזבח הקטורת שבהיכל) וכוהן שני היה מדשן את המנורה (נוטל את האפר והפסולת מהנרות של המנורה), אף על פי שהכוהן המדשן את המזבח הפנימי יכול לדשן את המנורה, כדי לעשות פומפי לדבר.

בירושלמי שם אמרו, שהכוהן שהיה מדשן את המזבח הפנימי